

Sirküler No: 044

İstanbul, 13 Mart 2023

Konu: 7440 sayılı Kanun'un ek kurumlar vergisi ve deprem bölgesine yönelik istisna ve indirimlere ilişkin düzenlemeleri.

Özet: 12 Mart 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren 7440 sayılı Kanun'un 10. maddesinin (27) numaralı fıkrasıyla ihdas edilen ek kurumlar vergisi ve depremden zarar görenlere yönelik istisna ve indirimlere ilişkin açıklamalarımız aşağıdadır:

- Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilmek suretiyle, kurum kazancından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile indirimli kurumlar vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin %10 oranında, KVK'nın 5/1- amaddesinde düzenlenen istisna ile yurt dışından elde edilen ve en az %15 oranında vergi yükü taşıdığı tevsik edilen istisna kazançlar üzerinden ise %5 oranında **ek vergi hesaplanacak** ve bu verginin ilk taksiti kurumlar vergisinin ödeme süresi içinde, ikinci taksiti bu süreyi takip eden dördüncü ayda ödenecektir.

- Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde;

- Depremden, kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası etkilenen hizmet erbabına, işverenler tarafından 6.2.2023 ila 31.7.2023 tarihleri arasında mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan **aynı yardımlar ile 50.000 TL'yi geçmeyen nakdi yardımlar** prime esas kazançta dâhil edilmeyecek, bu yardımlar üzerindeki gelir vergisi ve damga vergisi de alınmayacaktır.
- Yerleşim yeri bulunan gerçek kişilerin, ikamet etmeleri amacıyla bedelsiz kullanımına bırakılan konutlara ilişkin olarak 2023 yılı gelirlerine uygulanmak üzere emsal kira bedeli esaslı uygulanmayacaktır.
- Depremlerde vefat edenlerin mirasçılarında, sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve **bireysel emeklilik sisteminden yapılan ödemeler** üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.
- Depremlerde vefat edenlerin mirasçılarında veraset yoluyla intikal eden mallardan veraset ve intikal vergisi ödenmeyecektir.

- Tutulması ve tasdiki zorunlu **defterleri ile belgeleri** depremler nedeniyle zayıf olan mükellefler, 31 Temmuz 2023 tarihine kadar yetkili mahkemeden kendisine bir belge verilmesini isteyebileceklerdir. Bu yerlerde bulunan mükellefin il veya ilçe idare kurullarından defter ve belgelerinin zayıf olduğuna ilişkin olarak alacağı belge de yetkili mahkemeden alınmış belge hükmünde kabul edilecektir.

- Ticari işletme, ticaret şirketleri ve şubelere ilişkin olarak; merkez nakli, tasfiye ve terkin işlemlerinden, ticaret sicil harçları ile herhangi bir ücret alınmayacaktır.

- Depremden zarar gören esnaf ve sanatkârlara ilişkin olarak; aynı il sınırları içindeki tescil, tadil ve terkin işlemleri ile sicil tasdiknamesinden 31 Temmuz 2023 tarihine kadar harç ve herhangi bir ücret alınmayacaktır.

- Mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; alacağı bulunan mükellefler, açılan tespit davası üzerine **bu alacakları için pasifte karşılık ayırabileceklerdir.**

- Depremlerde yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı binalara ve ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlara ilişkin **emlâk vergisi, çevre temizlik vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi** ile bu alacaklara ilişkin vergi cezası, gecikme faizi, gecikme zammı terkin edilecektir.

Kuzey YMM ve Bağımsız
Denetim A.Ş.
Maslak Mahallesi
Eski Büyükdere Cad.
Orjin Maslak Plaza
No: 27 Kat: 1-5 Sarıyer
İstanbul - Turkey
Tel: +90 (212) 315 30 00
Fax: +90 (212) 234 10 67
www.vergidegundem.com
www.ey.com

Bu dokümanda yer alan açıklamalarımız, konuya ilişkin genel bilgiler içermektedir. EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye, işbu dokümanın içeriğinden kaynaklanan veya içeriğine ilişkin olarak ortaya çıkan sonuçlardan dolayı herhangi bir sorumluluk iddiasında bulunulamaz.

“Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” TBMM Genel Kurulunun 9 Mart 2023 tarihli oturumunda kabul edilerek yasalaştı. 12 Mart 2023 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 7440 sayılı Kanun’la ihdas edilen ek kurumlar vergisi ve deprem bölgesine yönelik istisna ve indirimler hakkındaki açıklamalarımız aşağıda dikkatinize sunulmaktadır:

1. Ek kurumlar vergisi

Kahramanmaraş’ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde meydana gelen depremlerin oluşturduğu etkilerin giderilmesini temin etmek amacıyla 7440 sayılı Kanun’un 10. maddesinin (27) numaralı fıkrasıyla tek seferlik ek kurumlar vergisi getirilmiştir.

a. Ek kurumlar vergisine tabi istisna ve indirimler ile ek vergi oranı

Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, 2022 yılına ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinde gösterilmek suretiyle;

- Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) ile diğer Kanunlarda yer alan düzenlemeler uyarınca kurum kazancından indirim konusu yapılan istisna ve indirim tutarları ile aynı Kanun’un 32/A maddesi kapsamında indirimli kurumlar vergisine tabi matrahları üzerinden, dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin %10 oranında,
- KVK’nın 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlenen istisna (iştirak kazancı istisnası) ile yurtdışından elde edilen ve en az %15 oranında vergi yükü taşıdığı tevsik edilen istisna kazançlar üzerinden ise %5 oranında,

ek vergi hesaplanacaktır. Bu verginin gider ve indirim olarak dikkate alınması mümkün olmayıp hiçbir vergiden mahsup da edilemeyecektir.

b. Ek vergisinin ödeme süreleri

Bu verginin ilk taksitinin kurumlar vergisinin ödeme süresi içinde, ikinci taksitinin ise bu süreyi takip eden 4. ayda ödenmesi gerekmektedir. Buna göre normal hesap dönemine (01.01-31.12) sahip kurumlar vergisi mükellefleri tarafından söz konusu ek verginin ilk taksiti 2 Mayıs 2023 tarihine, 2. taksiti ise 31 Ağustos 2023 tarihine kadar ödenecektir.

c. Özel hesap dönemine tabi mükellefler

Özel hesap dönemi tayin edilen mükelleflerde bu vergi, 2023 yılı içinde sona eren hesap dönemi için verilmesi gereken beyannamelerde gösterilmek suretiyle uygulanacaktır.

ç. Ek vergiye tabi olmayan istisna ve indirimler

KVK’nın 5. maddesinin birinci fıkrasının; (d) (i), (j) ve (k) bentleri ile geçici 14. maddesi kapsamındaki istisnalar, aynı Kanun’un 10. maddesinin birinci fıkrasının; (b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g) ve (h) bentleri kapsamındaki indirimler, Gelir Vergisi Kanunu’nun geçici 61. maddesi kapsamında tevkifata tabi yatırım indirimi istisnası, ilgili Kanunları uyarınca kurum kazancından indirilebilen bağış ve yardımlar ile 10/7/2018 tarihli ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 407’nci maddesi kapsamında tanımlanan mikro ve küçük işletmelerin teknoloji geliştirme bölgeleri ile Ar-ge ve tasarım merkezlerinden elde ettikleri istisnaya ve indirime konu kazançları üzerinden bu vergi hesaplanmayacaktır.

Yukarıda madde numaraları verilen ve üzerinden ek vergi hesaplanmayacak istisna ve indirimler aşağıdaki şekildedir:

- Türkiye’de kurulu yatırım fon ve ortaklıklarının portföy işletmeciliği kazanç istisnası,
- Risturn istisnası,
- Sat-kirala-geri al işlemlerinden doğan kazançlarda istisna,
- Kira sertifikası ihracı amacıyla varlık ve hakların satışından doğan kazançlara ilişkin istisna,
- Kur korumalı mevduat hesaplarından sağlanan kazançlara ilişkin istisna,
- Sponsorluk harcamaları,
- Makbuz karşılığı yapılan kazancın %5’i ile sınırlı bağış ve yardımlar,
- Okul, sağlık tesisi, öğrenci yurdu, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi ve bakım ve rehabilitasyon merkezi yapımı veya bu tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan bağış ve yardımlar,
- Kültür ve turizm amaçlı bağış ve yardımlar,
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağış ve yardımlar,
- Türkiye Kızılay Derneğine ve Yeşilay Cemiyetine yapılan nakdi bağış ve yardımlar,
- Girişin sermayesi fonu,
- Korumalı işyeri indirimi,
- Yatırım indirimi istisnası (Gelir Vergisi Kanunu’nun geçici 61. maddesi kapsamında),
- 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 407’nci maddesi kapsamında tanımlanan mikro ve küçük işletmelerin teknoloji geliştirme bölgeleri ile Ar-ge ve tasarım merkezlerinden elde ettikleri istisnaya ve indirimine konu kazançlar,
- İlgili kanunları uyarınca kurum kazancından indirilebilen bağış ve yardımlar.

d. Ek vergiden muaf mükellefler

6 Şubat 2023 tarihi itibarıyla, Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa İlleri ile Sivas ilinin Gürün ilçesinde kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunanlar ek vergiden muaftır.

2. Deprem bölgesine ilişkin istisna ve indirimler ile diğer düzenlemeler

a. Depremden etkilenen personele işveren tarafından yapılan nakdi ve aynı yardımlar

Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde **depremden, kendisi, eşi, çocuğu veya anne ve babası etkilenen hizmet erbabına**, işverenler tarafından 6/2/2023 ila 31/7/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) mevcut ücret, prim, ikramiye gibi ödemelerine ilave olarak yapılan **aynı yardımlar ile toplam tutarı 50.000 Türk lirasını geçmeyen nakdi yardımlar** 5510 sayılı Kanuna göre prime esas kazançta dâhil edilmeyecektir. Bu yardımlar üzerinden Gelir Vergisi Kanunu (GVK) uyarınca gelir vergisi ve Damga Vergisi Kanunu uyarınca damga vergisi de alınmayacaktır.

b. Emsal kira bedeli uygulaması

Mücbir sebep ilan edilen yerlerde 6 Şubat 2023 tarihi itibarıyla yerleşim yeri bulunan gerçek kişilerin, ikamet etmeleri amacıyla bedelsiz kullanımına bırakılan konutlara ilişkin olarak 2023 yılı gelirlerine uygulanmak üzere GVK’nın 73. maddesinde belirtilen emsal kira bedeli esası uygulanmayacaktır.

c. Bireysel emeklilik sisteminden yapılan ödemeler

Mücbir sebep ilan edilen yerlerde depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarında, tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ve bireysel emeklilik sisteminden, 6/2/2023 tarihinden itibaren yapılan ve GVK'nın 75. maddesinin ikinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerinde sayılan menkul sermaye iradı kapsamındaki ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

ç. Veraset ve intikal vergisi istisnası

Mücbir sebep ilan edilen yerlerde depremlerde veya bu depremlerdeki yaralanmalara bağlı olarak daha sonraki tarihlerde vefat edenlerin mirasçılarında veraset yoluyla intikal eden mallar ile vefat eden hizmet erbabının eş, çocuk, anne ve babasına işverenler tarafından 6/2/2023 ila 31/7/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) yapılan yardımlar veraset ve intikal vergisinden müstesnadır. Bu intikaller nedeniyle veraset ve intikal vergisi beyannamesi verilmeyecek, ilişik kesme belgesi aranmayacaktır.

d. Deprem nedeniyle yasal defter ve belgeleri zayi olanlar tarafından yapılacak işlemler

Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) ve Vergi Usul Kanunu'na (VUK) göre tutulması ve tasdiki zorunlu defterleri ile kullanmak mecburiyetinde bulunduğu belgeleri 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle zayi olan mükellefler, durumu öğrendiği tarihten itibaren **31 Temmuz 2023 tarihine kadar** (bu tarih dâhil) **yetkili mahkemeden kendisine bir belge verilmesini isteyebilecektir**. Mahkeme bu talebi ivedilikle görüşüp ve gerekli gördüğü delillerin toplanmasını da emredebilecektir.

Ancak bu yerlerde bulunan mükellefin **il veya ilçe idare kurullarından** defter ve belgelerinin zayi olduğuna ilişkin olarak **alacağı belge de yetkili mahkemeden alınmış belge hükmündedir**. Böyle bir belge almamış olan mükellef, defterlerini ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılır. Defter veya belgelerinin iş yerinde veya 3568 sayılı Kanun uyarınca yetkili meslek mensubunun faaliyetlerini yürüttüğü yerde zayi olduğunu beyan eden mükellef, ilgili mahkemeye veya il/ilçe idare kuruluna başvurduğunu gösteren belge ile yeni defterlerin açılış onayını notere yaptırabilir. Şu kadar ki ilgili mahkeme veya kurullarca defter ve belgelerin zayi olmadığına karar verilmesi halinde mükellefler, defter ve belgelerini ibrazdan kaçınmış sayılacaktır.

Bu kapsamda yapılan yeni defterlerin tasdiki işleminden Harçlar Kanunu hükümlerine göre noter harcı, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'na göre her ne adla olursa olsun noterlik ücreti alınmayacaktır.

TTK ve VUK kapsamında tutulması ve tasdiki zorunlu olup elektronik ortamda tutulan defterlerden, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından muhafaza edilen ya da muhafaza edilmek üzere anılan Bakanlığa elektronik ortamda iletilen defterler bakımından bu madde hükümleri uygulanmayacaktır.

e. Ticaret sicil harçları ve TSG'nde yayınlanan ilanlara ilişkin ücretlerin alınmaması

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde bulunan ticaret sicili müdürlüklerine kayıtlı ticari işletme, ticaret şirketleri ve şubelere ilişkin olarak;

- Adres değişikliği, aynı il sınırları içindeki ticaret sicili müdürlükleri arasında yapılacak merkez nakli, tasfiye ve terkin işlemlerinden,

- Deprem nedeniyle vefat edenlerin işletmenin sahibi, yönetim organı üyesi veya işletmeyi temsile yetkili olduğu hallerde, ticaret sicilinde bu kişilere ilişkin yapılacak değişikliklerden ve vefat eden kişilerin sahibi olduğu payların miras nedeniyle geçişine ilişkin yapılacak tescil işlemlerinden,
- Yukarıda belirtilen işlemler sonucunda düzenlenecek ticaret sicili kayıtlarına ilişkin belgelerden,

31 Temmuz 2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) Harçlar Kanunu'na göre ticaret sicil harçları ile 5174 sayılı Kanun'da öngörülen herhangi bir ücret ve gerçekleştirilen tescil, değişiklik ve terkin işlemlerine ilişkin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacak ilanlardan ilan ücreti alınmayacaktır.

f. Esnaf ve sanatkârlardan tescil, tadil ve terkin işlemlerine ilişkin harç ve ücret alınmaması

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde 5362 sayılı Kanun hükümlerine göre faaliyet gösteren ve depremden zarar gören esnaf ve sanatkârlara ilişkin olarak; aynı il sınırları içindeki tescil, tadil ve terkin işlemleri ile sicil tasdiknamesinden 31 Temmuz 2023 tarihine kadar (bu tarih dâhil) anılan Kanun'da öngörülen harç, herhangi bir ücret ve gerçekleştirilen tescil, tadil ve terkin işlemlerine ilişkin Esnaf ve Sanatkârlar Sicil Gazetesinde yayımlanacak ilanlardan ilan ücreti alınmayacaktır.

g. Deprem bölgesindeki kişi ve kurumlardan olan alacakların şüpheli alacak olarak değerlendirilebilmesi

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; gelir ve kurumlar vergisi yönünden mükellefiyet kaydı bulunan kişilerden veya gelir vergisi mükellefiyeti bulunmayan ancak yerleşim yeri bu yerlerde olan gerçek kişilerden ya da kuruluş ve faaliyet yeri bu yerlerde bulunan kurumlar vergisi mükellefiyeti olmayan teşekküllerden alacağı bulunan mükellefler, açılan tespit davası üzerine mahkeme tarafından borçlunun mal varlığının en az üçte birini kaybettiğine yönelik verilmiş bir karar bulunması şartıyla, deprem tarihinden önce doğmuş olan ve varlığı VUK'ta sayılan belgeler ile tevsik edilen alacaklarını aynı Kanun'un 323. maddesinde yer alan hükümlere göre dava veya icra safhasında bulunan alacak kabul ederek, bu alacakları için pasifte karşılık ayırabilecektir.

İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler, bu fıkra kapsamında tespit edilen şüpheli alacaklarını defterlerinin gider kısmına kaydedeceklerdir.

h. Depremde hasar gören bina ve taşıtlara ilişkin bazı vergi, ceza ve faizlerin terkin edilmesi

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde, depremlerde yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı binalara ve ağır hasar görerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlara ilişkin olup 6 Şubat 2023 tarihinden önce tahakkuk eden ve bu Kanun'un yayımı tarihi itibarıyla ödenmemiş bulunan;

- Emlâk vergisi, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı,
- Çevre temizlik vergisi ve
- Motorlu taşıtlar vergisi ile

bu alacaklara ilişkin vergi cezası, gecikme faizi, gecikme zammı terkin edilir ve taşıtlar üzerinde 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre vergi dairelerince tatbik edilmiş hacizler kaldırılacaktır.

Bu hüküm, kapsama giren taşıtlara 6 Şubat 2023 tarihinden önce 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesine göre verilen trafik idari para cezası ile 6001 sayılı Kanun'un 30. maddesine göre verilen idari para cezaları ve bu cezanın verilmesine ilişkin geçiş ücreti ile gecikme zammı alacakları için de uygulanacaktır.

V. Yürürlük

Yukarıdaki düzenlemeler Kanun'un yayım tarihinde (12 Mart 2023) yürürlüğe girmiştir.

Saygılarımızla.
Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.
Erkan Baykuş

Sirküler içeriği hakkında ek bilgi gerektiğinde (212) 408 51 79 numaralı telefondan M. Fatih Köprü (fatih.kopru@tr.ey.com) ile temasa geçmenizi rica ederiz.